പശ്യാമി നാന്യം പുരുഷാത് പുരാതനാ
ദ്യസ്സംയുഗേ ത്വാം രണമാർഗ്ഗകോവിദം
ആരാധയിഷ്യത്യസുരർഷഭേഹി തം
മനസ്വിനോ യം ഗൃണതേ ഭവാദൃശാ: (3-17-30)

മൈത്രേയൻ പറഞ്ഞു:
ബ്രഹ്മദേവന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ട് ദേവന്മാർ അവരവരുടെ സ്ഥലങ്ങളിലേക്ക് മടങ്ങി. ഒരു നൂറു വർഷം ഗർഭത്തിലിരുന്നശേഷം ദിതി ഇരട്ടപെറ്റു. വിശ്വപ്രളയമുണ്ടാകുന്നുവോ എന്നു സംശയം ജനിപ്പിക്കുമാറ് ആ സമയം ഭൂമി കുലുങ്ങി. ആകാശം വിറകൊണ്ടു. ഉല്ക്കകൾ വർഷിക്കുകയും ഇടി വെട്ടുകയും ചെയ്തു. കൊടുങ്കാറ്റുവീശി മരങ്ങളെ അപ്പാടെ പിഴുതെറിഞ്ഞു. സമുദ്രങ്ങൾ ഇളകി മറിഞ്ഞു. സമുദ്രജീവികൾ ഭയചകിതരായി. ചന്ദ്രഗ്രഹണവും സൂര്യഗ്രഹണവും വീണ്ടും വീണ്ടും കാണാറായി. മൃഗങ്ങൾ പേടിച്ചരണ്ടു. ചില ഗ്രഹങ്ങൾ പ്രഭാപൂരിതമാവുകയും മറ്റുചിലവ ഇരുളുകയും ചെയ്തു.

ദിതിയുടെ ഈ പുത്രന്മാർ വളർന്ന് അതിശക്തരും പർവ്വതസമാനരുമായിത്തീർന്നു. ആകാശംമുട്ടെ വളർന്ന അവരുടെ ഭാരത്തിൽ ഭൂമി ഞെരിഞ്ഞമർന്നു. കശ്യപമുനി അവർക്ക് ഹിരണ്യകശിപു എന്നും ഹിരണ്യാക്ഷൻ എന്നും പേരിട്ടു. ബ്രഹ്മാവിൽ നിന്നും നേടിയ വരബലത്തിൽ അവർ അജയ്യരായിത്തീർന്നു. ഹിരണ്യകശിപു മൂന്നു ലോകങ്ങളും കീഴടക്കി, ദേവന്മാരെപ്പോലും തന്റെ അധീനതയിലാക്കി. ഹിരണ്യാക്ഷൻ യുദ്ധക്കൊതി പൂണ്ട് ഭൂലോകം മുഴുവൻ ചുറ്റി നടന്നു. അഹങ്കാരംകൊണ്ടുമത്തനായി തന്നെ എതിർക്കാൻ ശക്തനായ എതിരാളിയെത്തേടി അവനങ്ങിനെ നടന്നു. ആർക്കും അവന്റെ നീക്കങ്ങളെ തടയാനായില്ല. ദേവന്മാർ പേടിച്ചൊളിച്ചു. ഇതവന്റെ അഹങ്കാരം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ദ്വന്ദയുദ്ധത്തിനായി അവൻ എല്ലാവരേയും വെല്ലുവിളിക്കുകയും ചെയ്തു.

ആരേയും എതിർക്കാൻ കിട്ടാതെ അവൻ സമുദ്രത്തിലേക്കു ചാടി. സമുദ്രമാകെ ഇളകി മറിഞ്ഞു. സമുദ്രജീവികളും അവനെ അവഗണിച്ച് രക്ഷതേടിയൊളിച്ചു. പലവർഷങ്ങൾ ഹിരണ്യാക്ഷൻ സമുദ്രതലങ്ങളിൽ അലഞ്ഞുനടന്നു. പിന്നെ വരുണദേവനെച്ചെന്നുകണ്ടു. ഹിരണ്യാക്ഷൻ വരുണന്റെ കാൽക്കൽവീണു പരിഹസിച്ചപമാനിച്ച് യുദ്ധത്തിനായി വെല്ലുവിളിച്ചു. "അങ്ങ് പല ദേവന്മാരേയും അസുരന്മാരേയും കീഴടക്കിയ വീരനാണല്ലോ. രാജസൂയം നടത്തിയ മഹാനുമാണല്ലോ. ഇനി എന്നേയും യുദ്ധംചെയ്തു തോൽപ്പിച്ചാലും." വരുണൻ സ്വയം കോപമടക്കി പറഞ്ഞു: "എനിക്ക് വയസ്സായിരിക്കുന്നു. നിന്നോടുപൊരുതാൻ ആ പരംപൊരുളല്ലാതെ ആരുമില്ലതന്നെ. നിന്റെ യുദ്ധദാഹം തീർക്കാൻ അതേ മാർഗ്ഗമുള്ളൂ. നീ വീരനാണല്ലോ. അദ്ദേഹത്തെ സമീപിച്ചാലും. നിന്നേപ്പോലുള്ള വീരന്മാരും ആരാധിക്കുന്ന ആളാണ് ഭഗവാൻ." വരുണൻ ഹിരണ്യാക്ഷനോട് ഭഗവാനുമായി ഏറ്റുമുട്ടിയാൽ എന്തുണ്ടാവുമെന്നു പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. തോൽവിയും അഹങ്കാരശമനവും ഉറപ്പാണെന്നു മുന്നറിയിപ്പും നൽകി. സ്വയം രൂപരഹിതനെങ്കിലും കാലാകാലങ്ങളിൽ അവതരിച്ച് ധർമ്മം നടപ്പിലാക്കുക എന്നത് ഭഗവൽലീലയത്രേ.